

Udstilling af buntmager Moses Cohns pelsvarer ved Industri- og Landbrugsudstillingen i Nakskov i 1898. Foto: Nakskov lokalhistoriske Arkiv

“ Det har været utroligt spændende at dykke ned i jødernes historie i Nakskov.

HEIDI PFEFFER

400-året for Danmarks jødiske historie markeres

Interaktiv udstilling fortæller også den glemte historie om jøderne i Nakskov.

Marianne Knudsen
mk@ftgruppen.dk

NAKSKOV: Jødernes historie i Nakskov går tilbage til 1674, da Jacob Sostman fik bevilling til at grundlægge et tobaksspinderi i byen. Han døde seks år efter, og det var svært for hans kompagnon, Abraham Mejer Polach, at få tilladelse til at føre virksomheden videre.

Efter et par år gik det dog i orden, og han fik en anden trosfælle til byen. Det var Isac Cantor med familie og medarbejdere. De genoptog sammen arbejdet i tobaksspinderiet.

Jøderne fik også lov til at drive forretninger, blandt andet som slagtere, og fra begyndelsen af 1700-tallet var der en lille jødisk koloni i Nakskov.

Særlige privilegier

Efter Nakskovs belejring under Svenskekrigen i 1658 og 1659 havde købstaden fået

særlige privilegier. Der var blandt andet 24 års skattefrihed og tilladelse til, at fremmede måtte nyde samme rettigheder som byens øvrige indbyggere.

De friere forhold i Nakskov har formentlig været medvirkende til, at jøderne nedsatte sig i byen.

Fra tirsdag 9. maj og frem til tirsdag 20. juni viser Nakskov lokalhistoriske Arkiv en udstilling om jøderne i Danmark og Nakskov i anledning af 400 året for, at Christian IV inviterede jøder til Danmark. Der er tale om en vandrestilling, som der i samarbejde mellem Dansk jødisk Museum, Det jødiske Samfund i Danmark, Museum Lolland-Falster og Nakskov lokalhistoriske Arkiv også er føjet et Nakskovkapitel til.

Mød buntmager Cohn med flere

På vandrestillingen bringes jøder i Danmark fra alle århundrederne til live, og publikum får viden om deres livs- og arbejdsvilkår. Udstil-

FAKTA

DANSK-JØDISK LIV I 400 ÅR

● I 1622 modtog en gruppe udenlandske jøder en ganske særlig invitation fra den danske konge Christian IV. De blev inviteret til at bosætte sig og drive handel i det danske kongerige. Flere af dem pakkede kufferten og slog sig ned i Danmark.

● Det jødiske samfund i Danmark og Dansk Jødisk Museum har skabt vandrestillingen "Dansk-jødisk liv i 400 år," der kommer rundt til en række danske byer, deriblandt Nakskov. Hver by føjer sin egen fortælling til udstillingen.

● Fra 1674 opstod der et jødisk samfund i Nakskov, der forsvandt igen i begyndelsen af 1900-tallet.

● Vandrestillingen markerer, at det er 400 år siden, at de første jøder fik lov til at opholde sig i Danmark. Udstillingen er samtidig en markering af 400 års vekslen mellem tolerance og intolerance mellem danskere og fremmede. Et tema som spiller godt sammen med EU Parlamentet og Folketingets beslutning om fra 2022 at sætte ekstra fokus på antisemitisme gennem den nye antisemitisme handlingsplan, der blandt andet gør det obligatorisk at undervise i holocaust i grundskolen.

DANSK JØDISK MUSEUM MED MERE

lingen indeholder flere interaktive og legende elementer, som fortæller om immigration til Danmark, quizzer om, hvor forskellige danskere egentlig har deres identitet fra og publikum spørges om, hvilke produkter og genstande som Danmark måske slet ikke havde set, havde det ik-

ke været for den jødiske indvandring. Og så er der naturligvis særligt fokus på jøderne i Nakskovs historie gennem tre personer.

Publikum møder buntmager Moses Cohn fra Nakskov, en munter og flittig mand med gode historier og samfundssind, Philip Jacob Ep-

hraim, der var købmand i Nakskov, der oprindeligt ønskede at være lærer, men handel blev hans levevej, og den gode jødiske kvinde Sille (Cecilie) Philip, som repræsenterer en af de sidste jødiske slægter i Nakskov, fortæller museumsinspektør Alexandra Damgaard.

Vandrerute i Nakskov

Der er også udarbejdet en vandrerute med titlen "Jøderne i Nakskov." Den kan findes på [https://historiskatlas.dk/Jøderne_i_Nakskov_\(r617\)](https://historiskatlas.dk/Jøderne_i_Nakskov_(r617)).

Ud over den mere traditionelle 400 års tidslinje tegner vandrestillingen desuden en 400 års tolerance kontra intolerance-tidslinje, hvor publikum kan aflæse højdepunkter og lavpunkter for tolerancen overfor jøder i Danmark.

Antisemitisme i dag

I fire interviews med unge danske jøder sætter udstillingen også spørgsmålet om antisemitisme i dagens Danmark til åben debat.

Vandrestillingen, der bliver læst af på arkivet på fredag og samles i løbet af næste uge.

- Det har været utroligt spændende at dykke ned i jødernes historie i Nakskov. De er en del af Nakskovs fortid, som stort set er glemt i dag. Vi håber, at udstillingens gæster får en interessant og spændende oplevelse i denne nyskabende udstilling. Udstillingens lokale elementer er blevet til i et tæt samarbejde mellem arkivet og museet, og det har været en god proces, som forhåbentlig åbner op for andre samarbejder i fremtiden, siger arkivar Heidi Pfeffer fra Nakskov lokalhistoriske Arkiv.

Udstillingen er også omsat til et undervisningsmateriale, der henvender sig til grundskolens mellemtrin og udskoling. Undervisningsmaterialet kan også bruges uafhængigt af klassens besøg på udstillingen.

Dansk-jødisk liv i 400 år, jøderne i provinsen - Nakskov: Nakskov lokalhistoriske Arkiv tirsdag 9. maj til tirsdag 20. juni. Åbningsstider: Mandag, tirsdag onsdag fredag og lørdag 10-14, torsdag 10-17. Gratis adgang. Udstillingen bliver officielt indviet tirsdag 9. maj klokken 14.